

29 Toverlantaarns (1)

NVOX, 33, nr. 2 februari 2008, p. 49

Huygens zou wel eens de uitvinder van de toverlantaarn kunnen zijn; want in 1659 schetste hij het principe in een brief. Of ging Drebbel hem nog vóór? Hij was niet de enige beroemde naam op dit gebied. Als zijn vader echter de lantaarn aan het Franse hof wil vertonen, saboteert hij dat botweg, géén kermisapparaten van de grote wetenschapper. Iets voor PWS of Doe opdrachten?

Wetenschappers

Echt de eerste was Huygens ook weer niet want wat te denken van De Fontana met deze vergrote duivel? Het lijkt er toch sterk op dat dit plaatje een projectie uitbeeldt.

De Fontana 1420

Huygens 1659

Van Musschenbroek maakte in 1720 een toverlantaarn voor 's Gravesande en die oudste lantaarn ter wereld is nog steeds in museum Boerhaave te bewonderen.

Wheatstone – hier met familie – ontwierp de voorloper van de *stereoscoop* in 1838.

Er zijn vast leerlingen die zich hierin willen verdiepen en die een toverlantaarn in elkaar willen knutselen; zie onze site voor meer informatie.

Luikerwalen

Rattenvangers uit Wallonië – vandaar hun naam – liepen met toverlantaarns op hun rug naar onze streken toen ze hun beroep niet langer met gif mochten uitoefenen.

Het Leger des Heils zag de kans schoon om via de lantaarn niet alleen bijbelverhalen te vertonen – om de schare van de plaatsen der verleiding, zoals de kermis, vandaan te houden – maar ook het moreel verval een halt toe te roepen: drank en zedeloosheid.

Een raadsel

In het Teylermuseum zagen we deze *Graphoscoop*, zo een als door Holmes tijdens de Amerikaanse burgeroorlog gemaakt is. Een gewone prentbriefkaart door de grote positieve lens bekeken, vertoont een ruimtelijk effect.

We zijn er nog niet achter hoe één enkele lens een stereo-effekt kan geven, zoals bij de *Graphoscoop*. Wie weet het antwoord?